

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ
ЛЮДИНИ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини
Викладач (-і)	Башурин Наталія Ярославівна, доктор філософії за спеціальністю 081 Право, асистент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Башурин Наталія Ярославівна (0342) 596178
Е-mail викладача	Башурин Наталія Ярославівна natalia.bashuryn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/графік-самостійної-роботи-зі-студент/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Нині Україна є активним діячем світової політики та правової системи, є кандидатом на вступ до Європейського Союзу і вже давно є стороною міжнародних договорів в галузі прав людини в ООН і в Раді Європи.</p> <p>Отож, детальний аналіз і вивчення європейських стандартів у галузі прав людини і, відповідно, юридичні механізми захисту цих прав на міжнародному та європейському рівні має неабиякий сенс для магістрантів спеціальності «Право».</p> <p>Навчальна дисципліна «Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини» є невід’ємною як теоретичною, так і практичною основою для забезпечення набуття слухачами цієї дисципліни інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей захисту порушених прав і свобод людини і громадянина на міжнародному та європейському рівнях відповідними судовими інстанціями та правозахисними організаціями, що мають цю компетенцію.</p> <p>Основними джерелами для вивчення цієї дисципліни є Статут ООН, Загальна декларація прав людини, Конвенція ООН про права дитини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Європейська конвенція прав людини, Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», рішення ЄСПЛ, Цивільний процесуальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Закон України «Про виконавче провадження» та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню місця прецедентної практики ЄСПЛ та інших міжнародних судових установ, правозахисних організацій та судового захисту прав суб’єктів громадянського суспільства у розбудові правової, демократичної держави, адаптації існуючих в Україні моделі і процедур діяльності суб’єктів. Окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок здобувачами, що навчаються за спеціальністю «081 Право».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини» є вивчення теорії і практики застосування міжнародних нормативно-правових актів під час захисту прав і свобод людини і громадянина у міжнародних та європейських судових установах, правозахисних організаціях.</p>	

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини» є формування у здобувачів правового світогляду та мислення, оволодіння здобувачами сучасними знаннями в галузі міжнародного та європейського захисту прав людини, закріплення необхідних навичок використання міжнародних та європейських правозахисних механізмів у своїй практичній діяльності, вміння фахово аналізувати рішення Європейського суду з прав людини та інших міжнародних судових установ і правозахисних організацій та визначати рівень ефективності звернення до цих судів у конкретних практичних ситуаціях.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Фахові компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
- СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
- СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
- СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:			
PH 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.			
PH 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.			
PH 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.			
PH 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.			
PH 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.			
PH 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Модуль 1. Правові основи міжнародних та європейських механізмів захисту прав людини			
Тема № 1. Загальна характеристика міжнародних та європейських механізмів захисту прав людини		2	2
Тема № 2. Статут ООН і Загальна декларація прав людини як основа забезпечення захисту прав людини на міжнародному рівні		-	2
Тема № 3. Міжнародні договори у галузі прав людини		2	2
Тема № 4. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод як базового європейського нормативно-правового акту в галузі прав людини		2	2
Модуль 2. Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини			
Тема № 5. Міжнародний суд ООН		2	2
Тема № 6. Рада ООН з прав людини		2	2
Тема № 7. Європейський суд з прав людини: структура, організація діяльності та повноваження		-	4
Тема № 8. Додаткові міжнародні та європейські правозахисні організації та установи		2	2
ЗАГ.:		12	18
		60	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається		

оцінювання курсу	Положенням про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі змінами та доповненнями) – <i>текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf</i>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 6 семінарському занятті та охоплює теми №№ 1-6.</p> <p>На контрольну роботу виносяться 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 5 балів, одне схематичне завдання, яке оцінюється в 3 бали, 2 тестових запитань, які оцінюються по 1 балу і одна задача, яка оцінюється в 5 балів. Максимальний бал за контрольну становить 20.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань курсових робіт <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/</i></p>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена р. 4 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – екзамен у письмовій формі. На екзамен виносяться 2 описові завдання, які оцінюються в 10 балів кожне, 1 практичне завдання, котре оцінюється в 10 балів, 2 тестові завдання, які в сукупності оцінюються по 5 балів, а також 2 термінологічні завдання по 5 балів.</p> <p>Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma-navchannia-2/; https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/</i>.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-</p>	

[запобігання-академічному-плагіату.pdf](#) та Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Конституція України із змінами, внесеними згідно із законами. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року зі змінами та доповненнями, внесеними згідно з протоколами № 11 і № 14 до Конвенції. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Інформація щодо виконання рішень Європейського Суду з прав людини у справах проти України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/informatsiya-schodo-vikonannya-rishen-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravah-proti-ukraini>
4. Статут ООН. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf
5. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
6. Міжнародні стандарти прав людини та практика ЄСПЛ [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти галузі знань "08 Право" спец. "081 Право" / М. О. Дей, І. М. Сопілка ; Нац. авіац. ун-т. - Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2022. - 191 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%94%D0%B5%D0%B9%20%D0%9C\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%94%D0%B5%D0%B9%20%D0%9C$)
7. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т. І. Дудаш. – 3-тє вид. – К. : Алерта, 2013. – 488 с.
8. Владовська К., Тисовська В. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини: до проблеми визначення поняття та класифікації. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. Вип. 4. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/legal/article/view/302/303>

9. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3716/1/%D0%9C%D0%9F%D0%A1%D0%9F%D0%9B%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87.%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_05.06.19.pdf

10. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / Л.Р. Наливайко, К.В. Степаненко, С.М. Щербина. – Дніпро : ДДУВС, 2020. – 260 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6051/1/%d0%9c%d0%97%d0%9f%d0%9b_%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87.%20%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba.pdf

11. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/%D0%9E%D0%BD%D0%B8%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%D0%91.%20--%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82.pdf>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Башурин Н.Я. Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять здобувачів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківськ. Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 74 с.

2. Башурин Н.Я. Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини. Методичні вказівки для організації самостійної роботи здобувачів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківськ. Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 47 с.

<https://ksud.pnu.edu.ua/denna-forma-navchannia-2/>

Викладач

_____ асист., доктор філософії
за спец. «Право» Наталія БАШУРИН